

Tiplijstje voor wie linkshandig schrijft

Verantwoording

“Linkshandigen moeten altijd iets extra's doen, de procedure spiegelen. Rechtshandigen hoeven dat nooit.” Rik Smits (bij vraag 235) Uit: 'Het raadsel van linkshandigheid', 2010.

“Wanneer je schrijfinstructies krijgt die voor jou gewoon niet kloppen. Wat doe je dan? Je verzint een alternatief. Desnoods stiekem. Op eigen kracht.”

Zie daar: het lot van de linkshandige. Improviseren, aanpassen, het maar zo'n beetje op eigen kracht uitvogelen, en vooral: er niet moeilijk over doen. Kirsten van Santen in: Linkspootje forever!

“Er is goed onderzoek naar gedaan: na één jaar schrijfonderwijs, in groep vier, leveren alle kinderen dezelfde kwaliteit én snelheid.”

Schandalig vindt Smits het dat er op pabo's nog altijd geen aandacht aan linkshandigheid wordt besteed, terwijl er in iedere klas twee of drie linkshandige kinderen zitten. „Je hebt alleen van dat belachelijke pedagogische geklep over ‘achteroverhellend schrijven’. Dat slaat nergens op. Het enige wat zou moeten, is dat docenten óók met links op het schoolbord moeten kunnen voordoen hoe je schrijft. Dan krijgen linkshandige kinderen eindelijk eens de juiste instructies.”

In de Nota Schrijven Basisonderwijs van A. van Engen (SBD Drenthe, gewijzigde druk, april 1982) staan al beleidsaanbevelingen, en die gelden nog allemaal!

Schrijven met de linkerhand

Bedoeling

We hebben heel wat bronnen geraadpleegd, waarin over linkshandigheid gesproken wordt. Daaruit zijn gegevens overgenomen die ons van praktisch belang lijken voor wie linkshandig gaat schrijven of dit al doet. Deze gegevens zijn bij trefwoorden ondergebracht, zodat ze snel te herkennen zijn.

Materiaal

Potlood of fijnschrijver met stevige, niet te scherpe punt i.v.m. de duwende links-rechtsbeweging. Snel drogende inkt voorkomt het maken van vlekken of vegen. Een rond (bij problemen driehoekig of zeskantig) HB potlood, Pilot fineliner of linkshandige Griffix-inktpen zijn aan te bevelen; de fineliner en inktpen hebben een vaste i.p.v. een rollende penpunt. De druk bij een vulpen is vijfmaal minder dan bij balpengebruik! Een rollerpen is een combinatie van balpenpunt en navulbare vloeibare inkt. Soepel glijden is een absolute voorwaarde!

Op onze site (www.handschriftontwikkeling.nl) staat bij *Artikelen* “Leren hanteren van de vulpen”.

Papierligging

Leg dit links van het borstbeen neer en met de linker bovenkant iets hoger dan de rechter i.v.m. bewegingsvrijheid van de schrijfhand en zicht op het papier. De kwaliteit van het papier moet niet te glad zijn i.v.m. wegglijden/uitschieten van de pen.

Ligging van voorbeeld, taalboek e.d.

Dit moet rechts liggen i.p.v. links van de schrijver, zodat de inhoud steeds goed te zien is.

Lichtval

Zorg dat het licht van rechts komt, zodat je goed licht op je werk hebt.

Zitplaats

Ga op een plaats zitten, waar je links zo vrij zit, dat je je arm goed kan bewegen en niemand je kan aanstoten. i.v.m. elkaar aanstoten.

Lichaamshouding

Zorg voor een goede zit-/hoofd-/lichaamshouding (voeten op grond, borst vrij van tafel, afstand tot papier).

Potlood-/pengreep

De driepuntsgreep (duim rechts tegen, wijsvinger op, middenvinger links van potlood/pen) wordt aanbevolen. Houd vingers tenminste 2.5 cm van de punt af vast i.v.m. zicht op wat je schrijft.

Schrijfhand

Blijf met je schrijfhand onder de regel, zodat je niet door het geschrevene heen kunt vegen als je met gehaakte pols boven de regel schrijft (bovendien dan eerder schrijfkramp door minder doorbloeding, zoals bij een ‘slapend’ been het geval is). Hierbij wordt de elleboog dichter tegen het lichaam aangehouden en gaan de bewegingen naar het lichaam toe. De neerhalen van de letters staan loodrecht op de denkbeeldige oogas en voorkomen een draaiing van het hoofd.

Een ‘gehoepte’ greep (hand boven de regel) kan prettig en doelmatig zijn. Verander hem niet, behalve als hij vloeiend en vlot schrift verhindert.

Schrijf-/streekrichting

Sommige schrijfbewegingen gaan met de linkerhand spontaan de andere kant op, in vergelijking met de rechterhand. Door een artikel van Brandt uit 1976 werd duidelijk, dat deze bewegingen zich alle in het *horizontale* vlak afspelen en wel:

1. kleine letters: bij t en f gaat de dwarsstreek van rechts naar links
2. hoofdletters: bij A, E, F, L en T gaat de dwarsstreek van rechts naar links;
3. cijfers: bij ‘5’ en ‘7’ gaat de dwarsstreek van rechts naar links
4. leestekens: bij het afbreekstreepje gaat dit van rechts naar links.

Een ander, maar veel minder voorkomend, herkenningspunt bij linkshandigen is de omgekeerde bewegingsrichting van ovaal; 10% van hen schrijft de O en Q met de wijzers van de klok mee, in tegenstelling tot rechtsschrijvers, terwijl geen enkele rechtshandige dit doet.

Wittlich (1951): Het belangrijkste herkenningmateriaal in vrijwel elk linkshandig schrift, bestaat uit enkele in spiegelbeeld vervaardigde letters (spiegelschrift).

Peugeot (1989): Een belangrijke uitzondering hierop zijn de van rechts naar links vrij (spontaan) getrokken halen, onderstrepingen en parafen; ze komen kennelijk alleen in linkshandig schrift voor.

Schrifthelling/schrijfhoek

Pfanne (1971) keert zich tegen de wijdverbreide en diepgewortelde mening, dat “linkshandigheid = linkshelling” zou moeten zijn. De soort pengreep en de papierligging zijn bepalend voor de helling van het schrift – linkshellend, rechttop, rechtshellend. De leesbaarheid is belangrijker dan de helling van het geschrevene, als deze maar gelijkmatig is.

Al of niet verbonden schrift

Het kost linkshandigen meer moeite om verbonden te schrijven, omdat de pen eerder en vaker naar rechts moet worden verplaatst; er zullen meer rustpunten worden ingelast. Het schrijftempo is doorgaans lager dan bij de doorsnee rechtshandige.

Schrijfdruk

De druk wordt vaak verplaatst ten gevolge van de schuivende beweging van de hand; deze beweging vergt meer inspanning en gaat met meer druk gepaard.